

Den franske revolusjon

Elisabetta Cassina Wolff

Ulike innfallsvinkler på den franske revolusjon

Emnet har som siktemål å gi en innføring i forskjellige fortolkningstradisjoner rundt begivenhetene under den franske revolusjonen. Disse skiller seg fra hverandre både med hensyn til grunnleggende verdisyn, helhetssyn på revolusjonen, emnemessig orientering og metoder. Det forutsettes at studentene er kjent med realhistorien. Emnet fokuserer derimot om en analyse av hvilken betydning den franske revolusjonen fikk i Europas og Vestens historie.

Vi skal se på følgende fortolkningstradisjonene: 1) Den «klassiske», marxistisk-jakobinske tradisjon 2) Den revisjonistiske tradisjon, med François Furet som frontfigur 3) Svaret på revisjonismen. Vi skal samtidig diskutere hvordan revolusjonen skapte forutsetninger for liberalisme og demokrati i Europa på den ene siden, og for reaksjonære og høyre-radikale strømninger på den andre siden. Og vi skal særlig drøfte den demokratiske praksisen under revolusjonen.

Temaer som drøftes er blant annet: 1) Årsakene til revolusjonen 2) Hvorfor utviklet revolusjonen seg i retning av borgerkrig? 3) Kontinuitet og brudd. 4) Kontra-revolusjon. For å svare på de to første spørsmålene hevder noen at det vesentlige var etableringen av en revolusjonær diskurs som fanget aktørene (Furet), andre legger vekt på sosialt og økonomisk funderte politiske motsetninger (den klassiske tesen og de neo-liberale). Drøftingen av hva som var de betydningsfulle sosiale skillelinjene er i seg selv et viktig tema både for det gamle regime og for revolusjonsperioden. Når det gjelder temaet kontinuitet og brudd, er dette blant annet knyttet til spørsmålet om revolusjonen utgjorde et historisk fremskritt. Furetistene legger, i tråd med Tocqueville, vekt på kontinuiteten i utviklingen av statsmakten fra det gamle regimet, og peker på at den franske revolusjon åpnet for en totalitær utvikling. Den klassiske og neo-liberale tradisjon legger vekt på bruddet med en monarkisk-aristokratisk stats- og samfunnsform.